

SUOMEN YMCA:N LIITTOJEN YMPÄRISTÖOHJELMA

JOHDANTO

“Tiedeyhteisön viesti on selkeä ja vakavampi kuin koskaan aiemmin. Ilmastokriisin torjunnalla on kiire ja tarvitsemme kaikkialla maailmassa entistä tiukempia päästövähennystavoitteita – sekä erityisesti toimia ja päätöksiä, joilla ne saavutetaan.”

– Ympäristöministeri Krista Mikkonen elokuussa 2021 julkaistun IPCC:n raportin yhteydessä

Suomen YMCA:n Liittojen ympäristöohjelma on luotu vastaamaan ympäristökriisiin ja erityisesti nuorten kasvavaan ilmastohuoleen, joka johtuu ilmaston lämpenemisen kriittisestä tahdist. Joidenkin tutkimusten mukaan jopa 50 % nuorista kärsii ilmastohädistyksestä. Nuoret tulevat näkemään ilmaston lämpenemiseen liittyvien ilmiöiden lisääntymisen hyvin konkreettisesti omana elinaikanaan ja ilmastomuutos vaikuttaa vahvasti nuorten käsitykseen omasta tulevaisuudestaan. Jokaisella yhteisöllä, yhdistyksellä ja valtiolla on velvollisuus ilmastotekoihin – Suomen YMCA:n Liitot pyrkivät kantamaan oman vastuunsa.

YMCA:n tarkoituksena on tukea nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Nuorten kokemukset omasta tulevaisuudestaan ja sen toiveikkuudesta vaikuttavat vahvasti heidän hyvinvointiinsa. Suomen YMCA:n Liitot haluavat myös tukea nuorille tärkeitä asioita ja liikkeenä vastata ajankohtaisiin haasteisiin, joiden joukossa ilmastomuutos on merkittävin tällä hetkellä ihmiskuntaa ja erityisesti nuoria kohtaava uhka.

YMCA:n perustamisasiakirjoissa ja yhteisesti hyväksytyissä julkilausumissa on mainittu ympäristön ja luonnon säilyttämisen merkityksestä. YMCA:n Maailmanliiton 1998 hyväksymässä Challenge 21 -julkilausumassa on todettu ilmastokysymyksiin vastaamisen tärkeys. Jokaista jäsenyhdistystä kehoitetaan toiminnassaan valitsemaan sen oman tilanteen ja toimintaympäristön huomioon ottaen tärkeimmät seuraavista haasteista. Lisäksi yhdistyksiä kehoitetaan puolustamaan luomakuntaa kaikelta, mikä vaarantaa sitä, sekä säilyttämään luonnonvarojamme tuleville sukupolville. Nämä globaalisti YMCA:n toimintaa ohjaavat asiakirjat ovat merkittäviä myös Suomen YMCA:n toiminnan kannalta.

Ympäristöohjelman luomisesta tekee vielä ajankohtaisemman YMCA:n Maailmanliiton *Vision 2030*, joka on yhtenäinen kehys koko YMCA-liikkeelle. Kestävä planeetta on nostettu yhdeksi koko YMCA:n toiminnan painopisteistä. Sen mukaan YMCA sitoutuu olemaan kokonaisuudessaan vihreämpi liike sekä aktiivinen nuorten äänen esiin tuomisessa ilmasto-oikeudenmukaisuudessa ja nuorten johtamien kestävän kehityksen ratkaisujen edistämisessä kaikkialla maailmassa.

YMCA on liikkeenä pyrkinyt vaikuttamaan globaaleihin ilmastokokouksiin tarjoamalla nuorille alustoja, joissa he voivat vaikuttaa ilmastoasioihin yhdessä. YMCA:n *Camp Climate* on esimerkki ilmastokokouksien yhteydessä toimivasta turvallisesta nuorten tilasta, joka tarjoaa mahdollisuuden kokoontua yhteen keskustelemaan ilmasto-temoista. Lisäksi YMCA:n Maailmanliiton Youth Led Solutions -aloitteen parissa lokakuussa 2020 käytiin virtuaalisia keskusteluja ja ideoitiin aloitteita ympäristötekoihin – nuorten johtamina.

Tämän ympäristöohjelman myötä Liitot tukevat Suomen YMCA:n vapaaehtois- nuorten itsensä kehittämää ilmastoagendaakin koko Suomen YMCA-liikkeelle. Tässä agendassa nuoret ovat ottaneet kantaa siihen, miltä Suomen YMCA:n ympäristötekojen tulisi näyttää ja mitä keinoja niiden saavuttamiseen on. Liittojen ympäristöohjelmassa keskitytään etenkin niihin tekoihin, joihin Liitot omalla toiminnallaan voivat vaikuttaa.

TAVOITTEET

Vaikuttamistyö

YMCA:n Liitoilla on tärkeä rooli vaikuttajina niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Suomessa YMCA:n Liitoilla on keskusliittoina mahdollisuus ylläpitää kaikille yhteisiä tärkeitä asioita, ottaa kantaa tärkeisiin ilmiöihin sekä vaikuttaa monella tasolla. Liitot edustavat ja tukevat paikallisyhdistysten toimintaa ja toisaalta vaikuttavat myös kansallisella tasolla yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Liitot luovat tiloja ja nostavat nuorten ääntä esille erilaisissa nuoria koskevissa keskusteluissa ja kehityksissä. Vaikutustyötä tehdään esimerkiksi järjestämällä tapahtumia, informoimalla nuoria erilaisista tapahtumista, koulutuksista sekä vaikuttamismahdollisuuksista. Lisäksi Liitot luovat omassa toiminnassaan mahdollisuuksia pitää nuorille tärkeitä asioita esillä antamalla nuorille ja heidän tavoitteilleen tilaa ja tukemalla heitä mahdollisuuksien mukaan. Suomen YMCA:n vapaaehtoisnuorten luoma *Ilmastoagenda* on tästä esimerkki. YMCA Peacemakers -oppimisympäristön kautta nuoret pääsevät kohtaamaan toisiaan ja keskustelemaan ajankohtaisista aiheista, kuten ympäristöteemoista ja voivat ideoida Liittojen tukemana erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia. Liiton globaalikasvatushankkeessa pyritään lisäämään nuorten tietoisuutta ympäristöasioista ja mahdollistamaan keskustelua aiheesta eritaustaisten nuorten välillä.

Liitot rohkaisevat ja tukevat paikallisyhdistyksiä ilmastoasioiden pohtimiseen, omien ympäristöohjelmien luomiseen sekä omien käytäntöjen muuttamiseen ympäristöystävällisempään suuntaan. Liitot myös tukevat ilmastotietoisuuden lisäämistä työntekejoidensä parissa.

Suomen YMCA:n Liitto edustaa koko Suomen liikettä kansainvälisellä tasolla. Kansainvälisesti Liitto seuraa erilaisia aloitteita ja kampanjoita, osallistuu niihin ja ottaa kantaa. Liiton kehitysyhteistyössä kansainvälisten YMCA-kumppaneiden kanssa ilmasto ja kestävä kehitys ovat läpileikkaavia teemoja. Kehitysyhteistyössä tavoitteena on tehostaa ilmastonmuutokseen sopeutumista, auttaa vähentämään ihmisten, yhteisöjen ja ekosysteemien haavoittuvuutta ja vahvistaa niiden sietokykyä parantamalla ilmastonmuutokseen sopeutumista. Työskentelemällä suoraan nuorten kanssa YMCA voi lisätä nuorten tietoisuutta kestävydestä, ympäristön sietokyvystä ja ilmastonmuutoksen hillitsemisestä, vaikka kaikissa kehitysyhteistyöhankkeissa ei olisi suoria ilmastoon liittyviä toimia. Ympäristöasioita pidetään myös aktiivisesti esillä yhteistyössä YMCA-kumppaneiden kanssa ympäri maailmaa.

Impakti-sijoittaminen

Suomen YMCA:n sijoitustoiminnassa huomioidaan impakti-sijoittamisen periaatteet. Impakti-sijoittaminen juontaa juurensa vastuullisen sijoittamisen periaatteista, joita ovat ympäristöasioiden, sosiaaliseen vastuuseen liittyvien tekijöiden sekä hallintotapa-asioiden eli ns. ESG-asioiden (*Environment, Social and Governance*) huomioon ottaminen sijoitustoiminnassa siten, että salkun tuotto- ja riskiprofiili paranevat. Ympäristön huomioimisella tarkoitetaan esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen, veden- ja energiankulutuksen, jätteiden hallinnan ja eläinten kohtelun huomioimista.

Yhteiskunnallisista asioista huomioidaan ihmisoikeudet, toimitusketjun hallinta, työtyytyväisyys ja -turvallisuus. Hallintotapa-asioista huomioidaan monimuotoisuus, hallitusrakenne, palkitsemispolitiikka, korruptio, veronmaksu, tilinpito ja omistajien vaikutusmahdollisuudet. Impakti-sijoittamisessa ESG-asioiden huomioimisen rinnalla etsitään aktiivisesti ratkaisuja maailman ongelmien ratkaisuun. Vaikuttavuutta tavoitellaan sijoittamalla nimenomaisesti ratkaisuja tarjoaviin yrityksiin.

Impakti-sijoittamisen toteuttamiseen on olemassa lukuisia erilaisia strategioita. Vastuullinen sijoittaminen alkaa monesti sulkemalla pois sijoituksista esimerkiksi tupakka-, ase-, aikuisviihde-, alkoholi- ja uhkapelialan yritykset. ESG-standardit ovat kuitenkin vielä kehittymässä ja yritykset myös raportoivat ESG-toimistaan hyvin kirjavasti. Tämä tekee yritysten vertailusta keskenään vaikeaa ja edellyttää ammattimaista osaamista. Suomen YMCA nojaa sijoitustoiminnassaan sijoituspalveluja tarjoavien yritysten asiantuntijuuteen.

Suomen YMCA:n sijoituksista osa on allokoitu erilaisiin impakti-sijoittamisen tuotteisiin, joista esimerkkinä voidaan mainita uusiutuvaan energiaan sijoittava pääomarahasto. Tuotteiden aikaan saamia päästövähennyksiä pystytään seuraamaan sijoituskauden aikana. Tästä on hyötyä asetettaessa konkreettisia tavoitteita impakti-sijoittamiselle ja seurannalle. Tavoitteeksi on asetettu yli 50 % osuus kaikista sijoituksista allokoituna impakti-sijoittamisen tuotteisiin.

Ilmastoviisaiden menetelmien kehittäminen, pilotointi ja skaalaaminen globaalisti

Ilmastomuutokseen vastaamiseen tarvitaan useita sopeutumisstrategioita ja vähäpäästöiset energiantuotantoteknologiat sekä ilmastoviisaat maatalous ja maisemamallit ovat välttämättömiä hiilinielujen kasvattamiseksi ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

Suomen YMCA:n kehitysyhteistyö Keniassa keskittyy nuorten toimeentulon kehittämiseen maatalouden saralla. Ilmastoviisaiden maatalouskäytäntöjen omaksuminen auttaa lisäämään maatalouden tuottavuutta parantamalla maaperän rakennetta ja uusitumista, vähentämällä haavoittuvuutta äärimmäisten sääilmiöiden edessä sekä parantamalla toimeentuloa ja luomalla uusia taloudellisia mahdollisuuksia. Hankkeella pyritään varmistamaan, että Keniassa maatalouden ammatillinen koulutus keskittyy kestäväan tuotantoon, lisää viljelijöiden sopeutumiskykyä ja edesauttaa ilmastomuutoksen hillitsemistä sitomalla hiiltä maaperään. Integroituna lähestymistapana on ilmastoviisas maatalous (*Climate Smart Agriculture*), joka tunnetaan myös nimellä uudistava maatalous. Toimenpiteinä ovat opetuksen ja opetussuunnitelmien päivittäminen, mallipeltojen perustaminen ja hiilen maaperään sitoutumista mallintavat mittaukset. Hankkeesta hyötyvät niin paikalliset pienviljelijät kuin suurmaatalouteen työllistyvät opiskelijat.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen tuo myös välittömiä etuja paikallisille yhteisöille. Sopeutumisstrategiat voivat sisältää muun muassa tiedon saatavuuden lisäämistä, ilmastomuutoksen sisällyttämistä koulutukseen, resurssien saatavuuden parantamista erityisesti syrjäytyneille ryhmille, maatalouskäytäntöjen muuttamista ja

monipuolistamista, sosiaalisten ja teknologisten innovaatioiden käyttöönottoa ja niihin liittyvien ilmastopalvelujen tarjoamista. Ilmastoviisaita ratkaisuja koskevaa koulutusta laajennetaan myös paikallisyhteisöihin, joissa tällaiset teknologiat saadaan käyttöön koulutuksen avulla ja kannustamalla paikallisia yhteisöjä uusien teknologioiden omaksumiseen ruokaturvan varmistamiseksi.

Tavoitteena on skaalata Keniassa pilotoituja ilmastoviisaan maatalouden malleja ja mahdollistaa parhaiden käytäntöjen jäljentäminen ja laajentaminen. Kenian hankkeessa syntyneet hyvät toimintamallit sekä mallipellot toimivat havainnollistavana esimerkkinä ja inspiraationa myös muille Afrikan YMCA:lle. Yhteistyössä alueellisen African Alliance of YMCAs kanssa voidaan Keniassa pilotoituja ja hyväksi todettuja käytäntöjä viedä myös muille kumppaneille. Alueellisena kattojärjestönä AAYMCA koordinoi ja organisoii yhteistyötä muiden Afrikassa toimivien YMCA:den kanssa.

Osana skaalausta pyritään luomaan osaamiskeskustoja, jossa eri alan toimijoita kuten opiskelijoita, yrittäjiä ja tutkijoita voidaan saattaa yhteen ja edistää ilmastoviisaiden menetelmien viemistä eri aloille. Nairobissa on laajat yhteistyömahdollisuudet, koska muitakin alan toimijoita on keskittynyt kaupunkiin. Yhteistyötä tehdään muun muassa Helsingin yliopiston kanssa tutkimustiedon soveltamiseksi. Lisäksi toiminnasta saatua tietoa voidaan hyödyntää edelleen ilmastotietoisuuden nuorisoystävällisen maatalouspolitiikan, käytäntöjen ja sidosryhmien osaamisen kehittämisen edistämiseen ja vaikuttamistyöhön.

Toimisto ja työskentelykäytänteet

YMCA:n Liittojen toimistolla ja työskentelykäytänteissä pyritään minimoimaan ympäristövaikutukset ja päästöt. Toimistolla on käytössä energiatehokkaat käytännöt: valoja ja sähköt sammutetaan aina kun mahdollista. Lisäksi Liitot pyrkivät olemaan tulevaisuudessa täysin paperiton organisaatio ja sähköisiä tiedostoja sekä sähköistä hallintoa suositaan ja kehitetään. Printtejä sekä tulostusta vältetään aina kun mahdollista.

Liitot kannustavat työntekijöitään sekä vapaaehtoisia suosimaan vähiten saastuttavaa matkustustapaa, pyöräilyä, julkista liikennettä ja kimppakyytejä aina kun mahdollista. Lentomatkoja tehdään vain silloin, kun ne on todettu oleellisiksi liittojen toiminnan kannalta tai kun ne ovat osana hankkeiden toteutusta ja seuranta. Etätyö ja työn ottamat hybridimuodot mahdollistavat työmatkoihin liittyvien päästöjen vähentämistä.

Liitot kannustavat ympäristöystävälliseen ruokavalioon aina kun mahdollista painottaen kasvis- ja lähiruokaa sekä vähentämällä punaisen lihan kulutusta. Osana liittojen vaikuttamistyötä lisätään tietoisuutta ruokavalion ja kulutusvalintojen merkityksestä. Toimistolla kierrätystä monipuolisesta jätteiden määrästä vähennetään.

Nykytilanne	Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Arviointi & seuranta
Vaikuttamistyö: Liitot pitävät esillä ympäristöasioita, luovat nuorille tiloja ja nostavat nuorten ääniä esille ympäristöasioihin liittyen Ympäristöasioiden edistäminen Liitoissa ja paikallisyhdistyksissä on rajallista Kehitysyhteistyössä ympäristökysymykset ovat läpileikkaavana teemana	Liitot nostavat ympäristö- asioita aktiivisesti esiin ja osallistavat nuoria ilmasto-tekoihin ja kampanjointiin Ympäristökysymyksiä pidetään aktiivisesti esillä Liittojen omassa ohjelmassa ja toiminnassa Kannustetaan paikallisyhdistyksiä edistämään ympäristökysymyksiä omassa toiminnassaan Ilmastokysymyksiä nostetaan esiin kehitysyhteistyössä aina kun mahdollista	Seurataan ilmastokeskustelua ja otetaan osaa kampanjointiin ja tietoisuuden lisäämiseen ympäristö- asioista Kannustetaan ja mahdollistetaan nuorten osallistuminen ympäristötapahtumiin Kannustetaan paikallisyhdistyksiä luomaan omat ympäristöohjelmat ja tavoitteet Kehitysyhteistyössä huomioidaan ympäristövaikutukset ja edistetään nuorten ilmastotietoisuutta hankkeissa	Tarkastellaan tavoitteiden edistymistä vuosittain Liittojen sisällä sekä kahden vuoden välein liittohallituksessa	Liittojen henkilöstö	Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan syksyisin henkilöstöpäivillä Liittohallitukselle esitellään selvitys tavoitteiden edistymisestä joka toinen vuosi
Osa Liittojen sijoituksista on impakti-sijoituksia	Yli 50 % Liittojen sijoituksista on impakti-sijoituksia	Vastuullinen pankkiiriliike sijoittaa vastuullisiin kohteisiin, ml. impakti-sijoitukset	Tarkastellaan tavoitteiden edistymistä vuosittain Liittojen sisällä sekä kahden vuoden välein liittohallituksessa	Pääsihteeri ja vastuullinen pankkiiri	Taloustyöryhmä tarkastelee sijoitusten tilannetta kaksi kertaa vuodessa Selvitys ohjelman edistymisestä liittohallitukselle kahden vuoden välein
Ilmastoviisaiden menetelmien kehittäminen (ml. mallipeltojen perustaminen, hiilen sitoutumisen mittaaminen, osaamisen kehittäminen) kehitysyhteistyöhankkeessa Kenian YMCA:n kanssa	Tiedot ja taidot ilmastoviisaista menetelmistä lisäantävät YMCA:lla Suomessa ja maailmalla Nuoria osallistetaan ympäristöviisaiden menetelmien opetteluun ja edistämiseen Yhteistyötä ilmastoviisaista menetelmistä kehitetään eri tahojen kanssa	YMCA Kenian ylläpitämän ilmastoviisaiden menetelmien kohtilan kehittäminen ja hankkeen tavoitteiden saavuttaminen Parhaiden käytänteiden skaalaaminen muiden Afrikan YMCA:den toimintaan Vapaaehtoiset nuoret Suomesta pääsevät YMCA Peacemakers -toiminnan kautta Keniaan tutustumaan ilmastoviisaisiin menetelmiin Verkostoidutaan ja etsitään yhteistyömahdollisuuksia eri tahojen kanssa, ml. yksityiset tahot, yliopistot	Tarkastellaan edistymistä vuosittain vuosiraportin yhteydessä	Pääsihteeri ja hanke- vastaava	Edistymistä tarkastellaan seurantamatkoilla kerran vuodessa
Toimisto ja työskentelykäytännöt eivät ole täysin ympäristöystävälliset	Ympäristöystävälliset toimisto ja työskentelykäytännöt	• Edistetään energiatehokkuutta: valojen ja sähköjen sammuttaminen • Pyritään paperittomaan toimistoon: sähköiset tiedostot ja hallinto • Suositetaan vähäpäästöisempää matkustusta: pyöräily, julkiset, kimp-pakyydit. Vain oleellinen lentomatkustaminen työn kannalta • Jatketaan etätyötä hybridityöskentelyn avulla: vähennetään työmatkapästöjä • Suositetaan ilmastoystävällisiä ruokavalintoja: kasvis- ja lähiruoka. Lisätään tietoisuutta ympäristöystävällisistä valinnoista • Kierrättämistä kehitetään: bio- ja muovijätteen erotteleminen sekajätteestä	Tarkastellaan Liittojen sisällä vuosittain tavoitteiden edistymistä Selvitys ohjelman edistymisestä liittohallitukselle kahden vuoden välein	Liittojen henkilöstö	Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan syksyisin henkilöstöpäivillä Liittohallitukselle esitellään tavoitteiden edistymisen joka toinen vuosi

MONITOROINTI JA PÄIVITTÄMINEN

Suomen YMCA:n Liittojen ympäristöohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja kaikille neljälle teemalle on asetettu tavoitteet, toimenpiteet ja aikataulut oheisen matriisin mukaisesti. Liittohallituksen vastuulla on tehdä päätökset ympäristöagendan käyttöönotosta ja päivittämisestä. Ympäristöohjelmaa käsitellään liittohallituksen kokouksessa kahden vuoden välein ja liittohallitus päättää tarvittavista kehittämistoimenpiteistä.

Kaikilla Suomen YMCA:n Liittojen työntekijöillä on velvollisuus edistää ympäristöohjelman toimenpidekokonaisuutta. Työntekijöille järjestetään koulutusta ympäristöohjelman aiheista. Esimiehen vastuulla on varmistaa, että toimenpiteet on viety käytännön työhön. Kaikille neljälle teemalle on nimetty teemakohtaiset vastuutahot ja ne löytyvät oheisesta matriisista. Vastuutahot seuraavat tavoitteiden toteutumista määritellyssä aikataulussa ja tekevät seurannan pohjalta kehittämis ehdotukset.

*Kannen kuva: Nuori Paul Njihia Kamanu opiskelee Kenian YMCA:n maatalousoppilaitoksessa
(Kenya YMCA College of Agriculture and Farming) ilmastoviisaita viljelymenetelmiä. 2021.*